

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслянових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свята о год. 6-їй пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 15 кр. від стрічки.

Як нема аргументів, тоді послугують ся лайкою!

(X) Лучило ся так случайно, що ми в справдешно спасівску жару, коли то голови редакторів «Дѣла» такі розпалені, написали кілька заміток про відозви «Народно Раді». Бо лише з такої, незвичайною спекою розпаленої голови могла вийти така напаслива лайка, якою пописав ся сконсолідований з Марковом народовский орган. Не маючи аргументу на наші справдешні замітки, виступає автор в «Дѣлѣ» як розлучений ментор супротив «дїтваків» (так нас і називає, навикши здавна мати перед собою лише дїтваків та на них гримати). В повній нестямі кидав ся він на всіх і все і статю нашої редакції змішав і з рускими послами, котрих називає згїрдно «офіциною Кола польского» (оружіє виковане «мужем довіря» Марковом), хоч і певно сам в ту байку не вірить, причіпив тут і «Католицкий Союз», з котрим ані наша статя ані редакция немає нічого спільного і дорікає нам, що від нас виходять «вічні лайки». Вибачте, добродію, але-ж ви би могли справді убігати ся о патент в тім взгляді, бо-ж ніхто вже собі так не ужив на тих новокурсниках, офіцинах Кола і т. п. як ви. Нарікаєте «безголове» — а хтож більше причинив ся до безголовія, як не ваша консолідація, з котрої тепер не знаєте як вилізти і бѣте ся, як та риба в саку?! Отто ваша робота. А коли ви так собі негковажно глузуйте, що роботи з тої сторони (як ви кажете: офіцини) неслїдно нї найменьшої, то будьте ласкаві відповідajte на сї питання: чи може ви причинили ся до того, що існує руска школа виділова і має краєву субвенцію, чи

може ви ввїднали підмоги для наукового товариства ім. Шевченка і друк книжок шкільних в его друкарні, чи ви приложили палець до заснованя хоч би одной катедри в університеті, чи ви причинили ся до заведеня в школах розумної празописи, крої боїте ся у себе завести із страху перед вашими кацапскими союзниками? Чи може ви подбали про рускі школи взірцеві і т. д. і т. д. Ні, ви ще все те нехтували і ідучи за проводом з вами сконсолідованих кацапів старали ся в очах нашої суспільности відмовити всякого значія сим придбаням, бо они не вийшли від вас, а анатемізованих вами новокурсників. Коли-б навіть дійсно так було, що би наші послі були членами Кола польского, як свого часу був пок. Качала (алеж ви добре знаєте, що они творять окремиї «Славянський Союз»), то ви не мали-б права кидати на них болотом, бо се був би союз заступників одного народу з заступниками другого. А ви тимчасом, що би побивати наших рідних братів, сконсолідовали ся з ренеґатами руского народу, з тими, що відцурали ся своєї мови і народности за рублі і вам при кожній нагоді плюють в очі. Обмийте перше ваші руки з тої нечисти, якою скалялись ся, стискаючи ся з Марковами, Мончаловскими, Добрянскими, а тоді будете могли нас моралізувати.

Листи з України.

III.

Відмовивши в доволі, певній сказати, заборонивши ученим Русинам в Галичині читати на археологічному зїзді реферати, писані рідною Галичанам українською мовою, міністер

освѣти знов розворушив се питання очевидно д. міністер спостеріг, що видана їм заборона зробити перед людьми освѣченими вражіння не на користь адміністрації, яка кермує у нас освѣтою. І от д. міністер повідомив учера президента археологічного товариства Графиню Уварову, що він не від того, що-б вдати ся до міністра вн. справ, аби дав дозвіл галичанам уживати на зїзді рідної мови; але з такою лишень умовою, щоб реферати свої Русини галицькі читали окремо не в прилюдних зборах, а з зачиненими дверми, щоб при тому читанню було не більш як 25 чоловіка членів зїзда, та й то ще в избраних!..

Нема що й казати, що достоїнство і особисте і взагалі наукового зібрання не дасть ні президенту ні членам зїзда прийняти таку комбінацію і певно, що за таку «ласку» — можна тільки подяковати д. міністрови освѣти. Тут як се виразно знати, д. міністер пильнує до науки примінати не тільки «політику», (бо бачти за для речі чисто наукової треба згоди міністра вн. справ) але ще й поліцію. Виходить так: приставши до комбінації міністра освѣти, президент наукового зібрання мусїв би кликати поліцію, що-б уважала аби ніхто з учених «не вибраних» не зайшов на засідання підчас читання Русинами рефератів... Одно слово треба-б спорудити окремі білети на вхід і стерегти, щоб без такого білету ніхто не зайшов... Ледві як на хвилину одну можна бути певним в тому, що галицькі Русини — свідомі особистої і національної гідности нї в якому-б разі не прийняли-б такої комбінації, якої не можна не вважати образливою; образливою не тільки для Русинів, а навіть задля зїзду археологічного.

Не що давно прийшла до нас книжка «Літер. Науков. Вістник» за липень і задала нам і дива і жалю. Цензура вирізала з неї «Нові ма-

2

ПОЕМИ

Михайла Макаровского.

(Далі).

На споріднене «Наталі» з «Негманн-ом і Dorothe-єю» вказують ще деякі сцени. Як в творі Гетого священик і антикар ідуть на звіді за незнакомою дівчиною, так в «Wiesław-i» заступає їх місце найрозумнійший селянин, Ян, а в «Наталі» проворний дядько, Хмара. Сцена стрічи Наталі з Опанасом над криницею нагадує нам ідентичну, чудову сцену з поеми Гетого. Герман відшукє свою любов в поли, як она йде по воду

und auf das Mauerchen setzten
Beide sich nieder des Quells. Sie beugte sich über zu schöpfen;
Und er fasste den andern Krug und beugte sich über
Und sie haben gespiegelt ihr Bild in der Bläue des Himmels
Schwanken und nickten sich zu und grüssten sich freundlich im
[Spiegel.
Lass mich trinken, sagte darauf der heitere Jüngling;
Und sie reichte ihm den Krug....

(Пісня сема, верш 36. і дальші).

Спостереженя ті свідчать нам, що Макаровский переняв деякі гадки і сцени з твору Гетого до своєї поеми. З другої сторони можна довести, що й твір Бродзїньского не остав без впливу на поему Макаровского. В «Wiesław-i» Бродзїньского начеркнені з легка звичайні весільні польского люду з сторін Кракова; на весілю познакомлює ся Веслав з своєю Галею. Макаровский начеркує нам повний образ весіля українского з всіми его звичаями, обрядами і піснями. В творі Бродзїньского пізнають прибрані родичі Веслава в его судженій, Галі, свою дочку, що дитиною пропала була в часі борби Поляків о незале-

жність їх вітчизни. В Макаровского поемі находимо рівнож одну пропашу особу, хоть єсть нею не суджена Опанаса, але єї отець. Ні одного нї другого не бачимо в поемі Гетого. При заголовку поеми Бродзїньского можна би як при «Наталі» Макаровского додати слова: «дві долі разом», бо й тут не тільки, що Веслав находить собі жінку по серцю, але заразом в єї особі звертає своїм прибраним родичам їх пропашу дочку.*)

Мимо сего споріднення мислий, або сцен з поемами Гетого, або Бродзїньского, признати мусимо, що поема Макаровского

*) З подібности поміж «Наталею» і «Wiesław-ом» підносимо ще деякі подробиці. Коли Веслав з Яном ідуть сватати Галю, сьпіввають коло єї хати:

Schludna chata, choć uboga,
Za zrządnością pomoc Boga.
Skrzeczce sroka na jaworze,
Panna stroi się w komorze.

В Макаровского поемі прибує сватів звищає також сорока:

Ще в четвер, як тільки сонце глянуло з востока,
Де взяла ся і спустилась на току сорока;
Відтіль плиг та плиг і митю к покутю добралась,
Обізвалась і з віконцем мов поцілувалась;
Полетіла на ворота, борсалась, скакала,
Скреготала, скреготала й невидима стала.
«О-те-ж, доню, гості будуть», каже добра мати....

Думки про розлуку матери і доньки рівнож подібні до себе в обох творах, хоть тоска Наталі

... як то рідну матінку зоставить?
Хто їй питочки і їстки без мене поставить?
Хто на ниві буде з нею і в лиху годину
Зайде з ласкою як доня в бідную хатину....
нагадує нам більше плач дочки в Шевченковій «Тополі».

теріяли до біографії Шевченка» (стор. 23—38) себ-то Споминок М. М. Лазаревського і «Не друковані листи Шевченка до Кухаренка. Сей факт свідчить що цензура вирізує не читавши; бо інакше вона не заподіяла-б такого ау-то-да-фе. Прочитавши-ж хоч частину, цензура і побачила, що ті матеріали передрук з російських підцензурних часописів: «Споминок» були надруковані в «Русск. Архиві» а «Листи» в урядовій часописі російській «Кубанскія Областн. Виданя». Передрук Шевченкових листів — свідчить і про недогляд редакції «Вістника» — Редакція Вістника передруковуючи Шевченкові листи, додала, що ті листи досі «невідомі». — От-же воно не так і редакція зробила велику помилку через свій недогляд. Та частина Шевченкових листів, що д. Дикарев оголосив в 74, 82 і 88 ч. ч. Куб. Обл. Вид. в Росії дійсно не була ще надрукована, але в Галичині вони без всяких пропустів були вже надруковані і надруковані їх не що давно в 5. ч. «Зорі» р. 1894.

Семен Жук.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

В тяжкій часі політичного передвінку, яким буває біжучий місяць, вишукують дивниці самі здогади та припадки, опираючи на них свої крухі комбінації. Погослови ті, нераз дивоглядні і сензаційні, гаснуть як вистрілені ракети без сліду і наслідків. Такою ракетою була поголоска про намірене уступлене з престолу царя Миколи II. в користь свого брата вел. кн. Михайла. За причину сего подають одні знеохочене царя по причині марного висліду гагської конференції, другі вказують на слабе здоровле царя та на недостаток мужеского наслідника. Обі причини, очевидно, не мають жадної глибокої рації. Бо що піднесена царем гадка міжнародного мира не здійснила ся після его інтенцій, сеж не з его вини, ані не може его компромітувати, а радше учасників конференції, що намірене, гарне діло звели майже до абсурду. Ну, а про другу причину, та ще і інші такі вигадки нема що говорити. Власті ніхто так легко не зрікає ся та ще в силі віку і в зовсім нормальних, ба навіть користних відносинах, серед яких пливе час панованя теперішнього царя.

З причини відложеного зїзду між німецьким канцлером, а австрійським міністром заграничних справ, гр. Голуховским, почали виводити, що відносини Австрії до Німеччини взяли неприхильний оборот. Отже і тут показали ся всі ті поголоски без всякої підстави, бо як відомо наш цїсар, переїзджаючи через Ausse запросив особно німецького канцлера до свого вагону та розмавляв з ним через довгий час.

Наглий виїзд до Петербурга нового міністра заграничних справ Франції Делькасого подав знову причину до аларму в європейській прасі, що ось то щось важне мусить бути звязане з тою нагlostію відвідин. Але в ско-

рі вияснила ся та справа о стїльці, що Делькас хотів представити ся цареві, а цар заждав свого виїзду в літню подорож визначив єму такий короткий речинець відвідин. От і ціла європейська квестія!

З Вільгельгайн, де тепер перебуває німецький цїсар, поносять, що особний післанець вручив цїсареві німецькому власноручний лист від цїсареві Вікторії. Те що звісно про сей лист вказує, що він є чисто фамілійної цїхи, без жадного політичного значіння. Але те, що оповіщено про сей випадок, толкує собі праса, має стати за доказ, що мимо німецько-французького зближеня, відносини між Німеччиною а Англією не погіршили ся.

Так само Berl. Tagblatt доносить, що перед тижнем цїсар Вільгельм, приймаючи в Кїлю на своїм яхті «Гогенцолерн» американського посла з Чикаго, Фоса, заявив, що не вірить зовсім в донесеня дивницік з Триесту, мов би адм. Девей, перебуваючи там, мав висказати про німецько-американські відносини, мов би то вони були так напружені, що війна не уникнена. Фос потвердив, що з недавньої своєї розмови з Девеем може мати лиш те переконане, що дивницікарські репортери по просту виссали з пальця сю сензаційну вість, а цїсар Вільгельм додав, що до агресивної політики Сполучених Держав против Німеччини не допустилиб самі Німці американські, що становлять там знатну силу, та що він вірить у приязні відносини обох держав.

Одною реальною темою, про яку подають дивниці докладніші вісти, се є процес Драйфуса. Але і тут повільний хід великого процесу та тайність вступних переслухань подають нагоду, до мирових комбінацій та здогадів, серед яких як в лабиринті, трудно зорієнтувати ся куди веде нитка правди.

Суботнішної розправи очікують з великою нетерпеливостію; а то для легко зрозумілих причин. В суботу розпичне ся переслуханя свідків, котрих є 100. Треба сподівати ся, що буде свідків єще більше, бо запевно покличуть єще кількох на пропозицію бувшого президента Casimira Perier-a і генерала Mercier. Найбільше сензаційні будуть зізнаня Mercier-a, котрий як раз в р. 1894 казав засудити Драйфуса а ще й тепер чванить ся, що має в руках доводи вини его. До переслуханя Mercier-a, котре буде найважнішим днем розправи привязують найбільшу вагу так прихильники як і неприятелі Драйфуса. Оповідають, що оборонці задумують зажадати сейчас арештованя Mercier-a, если би его «in flagrante» зловили на фалшивих зізнанях що до президента Casimira Perier-a.

Після вістий походячих з найліпших французьких жерел, мали на тайних засіданях відкрити в dossier такі документи, котрі надавали би ся радше до порнографічного роману ніж до дипломатичних актів. Взгляд отже на публичну моральність був одною з причин, длячого розправи відбували ся при замкнених дверях. Днев-

ник Figaro оголосив вчєра дві цікаві ніби автентичні вісти: Зміст першої з тих вісток ось який: В лютім р. 1898 сидїли при обїді в палаті в Потсдамі цїсар Вільгельм, один з старших синів, цїсарєва і ще одна четверта особа. Розмовляли о відносинах в Франції цїсарєва запитала, чому властиво цїсар не вдасть ся в справу Драйфуса і не поможе невинному чоловікови. Вільгельм мав на се відповісти. Справа Драйфуса нічого мене не обходить. На запитанє цїсареві, чи цїсар не руководить ся взглядами людскости мав Вільгельм відповісти що для него людскість кінчить ся в Вогезах. «Зрештою моя інтервенція могла би лиш Драйфусови зашкодити. В кінци я з тої цілої справи знаю тільки, що мої міністри сказали в парламенті». І справді на кілька днів перед сим сказав правительственный секретар Буельов, що Німці не мали ніколи жадних зносин з Драйфусом. — Друга звістка, яку помістило Figaro дотичить німецького attache Schwarzenkopfen-a, що по оголошеню bordereau мав півзати в нїм письмо Естергазого. Коли отже раз прийшов Естергази до него, то він мав его викинути за двері.

Siècle пропонує, щоби упросити берлінське правительство, щоби видало документи вицислені в bordereau і тим способом цілий процес відразу закінчив би ся.

НОВИНИ.

— Нововіднайдені твори Шевченка. С. 6. з України пише до «Літер.-Наук.-Вістника»: «Д. О. Ковицькому пощастило ся знайти в бібліотеці одного з живих приятелів Шевченка три великі шпитки Шевченкових поезій, писані власною рукою поета. Більшість поезій в сих шпитках — се варіянти вже надрукованих, але між ними є і кілька надрукованих ще і нікому в загалі не відомих поезій нашого кобзаря, н. пр. поема «Юродивий» і інші. В загалі кажучи, се знахідка дуже великої ваги, бо окрім нових поезій она дає чимало певних хронологічних дат і богато варіянтів далеко ліпших від тих, що відомі з ріжних видаць «Кобзаря». На підставі сїєї знахідки можна буде вияснити деякі неясні події в біографії, рішити деякі непорозуміння що до хронології его творів і т. ин. Бажано було-б щоб знахідку сю подаво до загальної відомости як найшвидше. Та запорукою сего ємя того чоловіка, що знайшов сей скарб — відомого біографа нашого кобзаря.

— «Улиця Шевченка» в Чернигові. Дня 12. мая — як пишуть з України до «Літ.-Наук.-Вістника» — рада міста Чернигова обговорювала питання про участь, яку она мала би взяти в святкованю столітнього ювілея російського поета Пушкіна. Отже пригадали, що Пушкін був раз у Чернигові, і, як кажуть, мав замешкати в готелі «Цареграді» котрий істнує і досі; але се річ доведена. При сїй нагоді згадали що цілком певно жив у тім готелі поет Шевченко у шіст 1847 року. Той готель стоїть при улиці найдовшій і найкрасшій в Чернигові а не має гідної імени, бо зве ся «Шосейна». Рада ухвалила сею пропозицію і таким чином маємо в Чернигові першу на Україні «улицю Шевченка» — «коли ще не виникнуть несподівані несподівані перешкоди» — додає дописуватель, бо в «темнім царстві» все можливе.

го в цілім своїм переведеню є твором наскрізь оригінальним, бо Гете малює нам житє міщан німецьких, Бродзїньский виводить нам образки з житя польского люду, Макаровский описує нам житє українських селян, з їх забобонами, звичаями і любовю. Складний верш, гарна мова, природний розвій оповіданя забезпечують «Наталі» поважне місце в нашій епічній літературі. Коли й будемо мали на увазі нерівність таланів Гетого з одної, а Бродзїньского і Макаровского з другої сторони, то все згодити ся будемо мусїли в тім, що чим є поема Гетого в зображеню житя для німецької літератури, чим твір Бродзїньского для польської словесности, тим остане поема Макаровского для українського письменства. Цікавою єсь ся обставина, що в поемі не находимо ніяких згадок про політично-національні події з житя українського народу, чим она ріжнить ся наглядно від твору Гетого, або й від поєми Бродзїньского.

Неудачними місцями в поемі Макаровского, як се замітив вже др. Огоновский, суть описи бенкетів при сватаню і весїлю, в чім автор наслідував Котляревского і за ним попав в карикатуру. На щастє, місць тих маємо в поемі небагато, через що не псують они цілости, настроєної, в цілім того слова значіню, поважно. В зображеню весїля дав нам поет своїми гомерично-точними описами справдішню картину етнографічну, причім умів оминути складно не один дражливиий звичай, або обряд, котрі в такий яскраво недоладний спосіб описав Стефан Александрів в своїм «Вовкулаці» (стр. 50. і дальші), печатанім рівнож в Южнім-русск-ім Зборник-у. В поемі Макаровского цїнимо не лише ідиллю з житя українського люду, але також етнографічний образ его весїльних обрядів.

Поєма «Наталія» зложена з трєх частий. Перша часть: «Любощі» числить 324 вершів; друга 298; трета 436; разом отже 1058 вершів.

В другій поемі п. з. «Гарасько» оповідає нам Макаровский про долю Гараська Знемоги. Йому велїли родичі їхати в чужі краї, за море, шукати щастя й талану. Він дістав ся до Таганрогу, де був писарем у купця. Раз плив він з купцем по морю. Корабель розбив ся, всі потонули, лишє один Гарасько спас ся, вплив на беріг, та тут дістав ся в неволю Черкеса, Баязета, де пас череду. Сестра Баязета, Мериме, полюбила Гараська, доглядала его в часі слабости, а коли Баязет з Черкесами виправив ся в похід воєнний против Росії, а жінка его була тяжко хора, Гарасько і Мериме утікають ири помочи приятеля єї вітця, Грека Фоки до Таганрогу. Мериме прийняла ту християнство, стала жінкою Гараська а Фока дарував їм дім. Гарасько став купцем, розбогатів і забрав до себе своїх родичів, а Фока вернув на Кавказ і там вскорі умер від чуми.

Про сю поєму замітив вже проф. Петров, що «мова в ній така сама, як в «Наталі», но в ній нема вже характеристичних прикмет українського бутя, бо поет в оповіданю своїм переносить нас на Кавказ і Таганрог, поміж Черкесів, Греків та таганрогских купців». Справедливо замічає дальше сей учений, «що «Гарасько» своїм змістом нагадує нам «Кавказк-ого плїбника». Пушкіна, відріжняючиєсь тільки тим, що Гарасько не зіставляє влюбленої в него Черкески, але вертає з нею до рідного краю і бере єї за жінку. В поемі Макаровского нема того демонічного настрою, яким відзначають ся герої Пушкіна.»

Від себе додамо, що Макаровский тему взятю з Пушкіна зна-

— **Страшна пригода** лучила ся нині рано на желізничій дорозі між головним двірцем а Підзамчем. Серед мраки і дощу летів цілою силою пари особовий поїзд ч. 3 з головного двірця через Підзамче до Підволочиск. Нараз побачив машиніст п. Чімар зараз за мостом при ул. Жерельній якусь молоду жінчину, що скорою ходою зближала ся до поїзду. Видячи небезпеченство дав свиставкою сигнал і жінчина відскочила. Поїзд пігнав далі, але за малу хвилику побачив машиніст ту саму жінчину, як з зложеними на вхрест руками кинула ся на шини. Задержати поїзд було неможливо, під колесами затріщало і поїзд за хвилику опинив ся на Підзамчу.

Машиніст повідомив о пригоді відбуваючого службу офіціала п. Далєца, котрий записав собі єго імя і кондуктора, що провадив поїзд і телефонічно дав знати на поліцію. На місце приїхала зараз поліційно-лікарська комісія, а очам їх представив ся страшний вид. По однім боці шин лежала голова, відтята так рівно мов би рукою ката, по другім знова права нога, а в середині між шинами решта тіла збитого в одну безобразну масу. Була се молода, бо заледво може 23-літна жінчина, шатинка, пристойна, убрана в перкальовий станик, темну сукню, чорний фартушок, шнуровані черевики, в чорній хустці на голові.

Що то була за жінчина, ще на разі не вдало ся сконстатувати.

— **3 Бучача.** В сїх днях умер тут Іван Оберц спенсіонований капітан в 65. р. жита. Цілий свій маєток в сумі 40.000 зр. записав на бідних учеників бучацької гімназії і то на убраня і чоботи. Стипендії установляти не хотів, бо — як говорив — стипендії не все по справедливости роздають. Покійник походив з бідної родини — вступив до війська і з простого вояка дослужив ся степеня капітана. На пенсії поселив ся в Бучачі, де був знаний з ріжних дивацтв а передовім з скуности. Заощаджений маєток записав на добродійні цілі. Честь памяти добродія бідних учеників.

— **Нагла смерть.** В вязниці в Новім Санчі умер нагло Михайло Вигнанський з Давидова під Львовом. Був засудженим на 1½ року вязниці за ославлені вибори в Давидові. Вигнанський був висланий на роботу до регуляції ріки в повіті грибівским. Позаяк зраджував охоту утечи, то відставлено єго назад до вязниці до Нового Санча, де умер на серцовий удар.

— **Самоубийство.** В Кальсбаді застрівив ся п. Вітославський презес ради повітової в Долині б. посол на Соїм.

— **55. полк піхоти** що стоїть в Тарнополі і Бережанах буде обходити дня 20. с. м. 100-літній ювілей свого істнованя. Ювілейне сьвято відбуде ся в Бережанах. Полк сей був в 8 битвах а хоругвою свою затримав дотепер.

— **3 Полтави:** Дня 22. і 23. м. м. знаний український музик Микола Лисенко дав два концерти в Полтаві. Публіки в літнім театрі було повнісінько, а многим навіть не стало місця. Оба концерти удали ся дуже добре, а публіка піднесла в дарі композиторови гарну ліру вбрану квітками і балажку дірігентску, оковану на кінцях в золото і срібло. Крім того доручено єму адресу стихами. По скінченю другого концерту Полтавці пощанували Лисенка вечерою, де єму устроєно овацію.

— **Дрібні вісти.** З Підгаєць доносять, що паєйки не дописали, бо літний жар спалив гречку, за тоє удали ся шпениця, жито і ячмінь. — Намістництво зіволито п. П. і З. Зембатим змі-

нити назвиско на Зембецькій. — Недавно згоріла в Дебеславчу під Коломиєю фабрика шевських колків. Шкода вносить до 70.000 зр. — В Чернівцях знайдено в Прутї трупа станіславського агента Домбровського. — У Львові заложив учитель п. Никола Будзановський приватний приготовляючий курс до вступних іспитів до шкіл середних. — В Баден-Баден відбуваєсь загально-європейський VI. конгрес ветеринарско-медичний. — З Кієва доносять, що в Оболенськім заліві Дніпра отворено порт для кораблів; роботи коло сего порту тревали два роки. — В Перемишлі один вояк 45 полку піхоти зі страху перед карою за спізнєне до касарні, вискочив з другого поверха з касарні на брук, але лише зломив собі ногу. — У Відни завязало ся перше в Австрії товариство тверезости на взір подібних товариств в Англії.

— **Переписка Редакції.** Н. Н. в Конюшкові. Безіменних дописей чи звісток не друкує ся. Се повинно вже бути кождому відомим.

Телеграми.

Цилєя, 11. серпня. Коли чеськи студенти приїшли на дворець, то застали цілий дворець окружений жандармами. За ними стояли товпи Німців і кричали »Abzug!« Кидано також камінем, що зранили кількох Чехів. Чехи всіли до потягу — а коли він рушив почали кричати »Na zdar!« Німці кричали знова »regeat!«. Словінці вернули домів. Кілька осіб арештовано.

Відень, 11. серпня. Міністер справ заграничних гр. Голуховський виїжджає до цісаря до Ішлю.

Білгород, 11. серпня. Запевняють тут о скликаню скупчини, котрої звичайна сесия припадає доперва на жовтень. Послідні однак випадки приспішили єї скликанє, бо правительство хоче повідомити о послідних пригодах, щоби скупчина заняла якась становище.

Білгород, 11. серпня. Розправа против підозрілих о участь в заговорі на Міляна — як доносять буде явною. Судії мають лиш відповісти на питанє, чи і о скілько обжаловані суть винні — а дальше вимірити кару.

Рим, 11. серпня. Папський лікар др. Ляппоні заперечує вістки о хоробі папи. Папа має ся дуже добре і за кілька днів буде міг навіть виходити на прохід.

Петербург, 11. серпня. Французський міністер справ заграничних Delcasse повертає до Франції.

Новий Йорк, 11. серпня. На острові Ментсеггаі лютила ся страшна буря, котра всьо знищила а в додатку убила 100 людей.

Малий фейлетон.

3 теки самоубийця.

Психологічний образок.
(Конець).

26. цвітня.

„Omnis arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur et in ignem mittetur“.

Так читав я в євангелию Матея. Чи приношу я які плоди? Ні.

В огонь зі мною!

Ніч.

В хаті темно; всі сплять. Я один ходжу вже від години кругом хати. Черевики немилі скриплять... Слухаю вже від години того скрипіння, — слухаю з роскошию: здаєть ся мені, се під землею душі померших скреготять, стогнуть. Ввижають ся мені тіни, окровавлені, сумні. Витягають до мене кістяні руки, — кличуть до себе.

Небавком...

27. цвітня.

Не можу нічого думати; якась утома і фізична і моральна оволоділа мною. Час зближає ся.

Я дістав від єї матери лист. Пише мені: Не думайте про З... Отже нема ніякої надії.

28. цвітня.

Тужно і лячно. Ще два дні, лиш два! О, як я страдаю!

І хтож почислив би глибокі зітхання,
Хто вилічить горе, розпуку, страданя?
Як з громом об скелі ті хвилі товчуть,
Так в груди кипучії муки ревуть,
І низше і низше в могилу ступаю.
О З...! для тебе, для тебе страдаю!

29. цвітня.

„Tristis est anima mea usque ad mortem“.

Велика субота; завтра має довершити ся. Боже! Боже! зміни ще судьбу.

(Вечер).

Мої найдорозні Други!

Боров ся я довго, старав ся вбити в собі зрадливє чувство, придушити — та годї; не вродив ся титаном. Моє жите, се жите Гетового Вертера; єго путь, то моя путь. Що не є сотворене до жита, най гине, — тож гину. Судьба моя рішена. Жити, заваджати другим, заражати їх... Ні! — радше добро вчинити для них і для себе. Сьвіт був для мене катом, доля мовію мачохою. Я хотів любити, та люди пхнули мене у пропасть... Я не жив, — карав ся, — був завадою жита для других. І тепер ще найкрасшій людині хотів загородити дорогу до раю; хотів кинути ся на єї щастє...

Я кат! Скажіть їй се, — нехай клєне мене; я єї ворог проклятий!

Уступаю з борби; мов розтоптана жмія гину, — бо родив ся з серцем... Материя з духом все боре ся, — в мене дух побідник. Зближаєсь хвиля... Я зважив ся, я — — — — —

Як побачите безображеного, гидкого трупа, то плюйте на мене. Я гриб, що організми здорові нутив, я черв!

Чую звук дзвонів, шум... Боже! Боже! Боже! і з чим я перед Твій престол стану!?

Пращайте всі! Вибачайте, як кому що вишен. De mortuis...

Кінчу. Чую енергію, силу, — я великан — сліпий. В очах темніє, — а що бачу? Боже! не доведи і ворогам!

Пращайте... Цілую вас холодними устами... Хоч раз згадайте про...

чно розширив, через те друга часть єго поеми є цілком оригінальною. Але навіть в першій части поеми, мимо живцем запожиченої теми, поет не наслідє Пушкіна, ані в описі природи Кавказу і жита Черкесів, ані в характеристиці осіб і їх душевних мук, але начеркує їх зовсім самостійно.*) В тім лежить талант Макаровського.

*) Легкий відгомін наслідования находимо хиба в тім місци: Пушкін пише:

»Однажды слышит русскій плѣнный,
Въ горахъ раздался кликъ военный:
»В табуны, въ табуны!« Бѣгутъ, шумятъ;
Уздечки мѣдныхъ гремятъ,
Чернѣютъ бурки, блещутъ брони,
Кипятъ осѣдлавыя кони;
Къ на бѣгу весь аулъ готовъ,
И дикіе питомцы брани
Рѣкою плынули съ холмовъ,
И скачутъ по брегамъ Кубани
Сбирать насильственныя дани«.

Макаровський описує ту саму сцену:

З Кубані туча піднялась
Летять гінці, мов на крилах,
В аулах лемент роздаєть ся;
Москаль піднявсь, Гонець несєть ся,
На гибель нашу і на страх
»До збруй Черкеси!« гук гремить:
До коний! та мерщій сїдайте!»

Хоть »Гарасько« не має для нас такої вартости, як »Наталья« то все токи мусимо піднести, що в нїм найде ся чимало оригінальних, високо поетичних сцен, що свідчать нам дуже користно про ліричний талант Макаровського. До таких уступів належать: розділ VIII. (плач матери на вість про смертл Гараська на морю); розділ XXIX. (прощанє Мериме з гробом родичів) і розділ XLVII. (оповіданє матери при стрічі з сином про їх тяжкі муки в часі розлуки).

Поема складає ся з двох частей. В першій части розказані вісти про неволю, в другій про визвіл. Перша і друга часть містять в собі по 28 розділів. Число вершів в цілій поезії виносить 1864.

Обі поеми відпечатувмо як найточнійше. Важнійші місцеві прикмети мови: як ходе, говоре, місто: ходить, говорить і т. д. задержуємо.

Словарець меньше зрозумілих слів подамо на кінци.

Ки п я ч к а, дня 8. VIII. 1899'р.

Др. Кирило Студинський.

От позбірали ся і в путь
Летять, земля від їх трясєть ся,
Як хмара курява несєть ся
І гори і луга гудуть...
(Розділ XXIV).

Коби ви знали, що значить крізь сльози сьміяти ся!

Я довго дурив себе і вас — довго!
Щастя вам, Боже!

(Вночі).

Друга година по півночі. Всі сплять, — щасливі! А я... Здасть ся, на мені одежа Диявіри: все тіло пече, мов жаром палене. Кидаюсь, перевертаюсь вже може сотий раз, — стаю з ліжка, скитаю ся мов мара, розхристаний, — і знова вертаю, ложу ся до сну і знов стаю і мучу ся без кінця. Вже не довго, лиш до рана. Небаром спічну... От, вже півень відзиває ся... Трета година... Ще не пора... Лиш три години! Боже! що, що зі мною, — Господи!

В очах темніє, то яснїє; якісь дивоглядні краски вібрують; якісь страшні образи виринають з тих красок. Позднішев Толстога, Раскольніков Достоевського; якісь титани, страшні, могуті Калкльопи, — всі валять ся на мене, всі грізно кидають ся, рвуть моє тіло на шматки, пють мою кров... Душно мені, я знеможений, — кров дзюрчить із всіх сугавів... Боже! я хочу жити!!! Pater, si vis, transfer calicem illum a me! Чи конечно? Так!

Ох тямлю: ніч, громи, фуґа, метелиця Ревіла. В сю хвилию страшна чарівниця З'явилась, сказала:

— Нещасна дитино!

Тебе породила лихая година...

Хреста ти не скинеш — ти в муках скончаєш!
У муках ти згинеш — сказала...

Пропало.

Мушу! мушу!

Пора... Вже зоріє... Ох, душно мені, в груди пече, якась мрака огортає... Боже!

Х. дня 30. цвітня.

Моя Найдорозша!

За хвилию має сповнити ся то, що мені назначено. Як прилине до Тебе вість про мій кінець, — мене вже не буде. Сирая земля буде холодити жар мого серця. Ти не хотїла охолоди подати... Згадай коли небудь про нещасного. Ти може не знала, як я Тебе кохав... Прошаю Тобі, будь щаслива! Не тужи, — жий доки живеть ся, бо гірко вмирати тому, хто не нажив ся доволі.

На моїй могилі ніхто хреста не поставить... Увінчай єї вінком з н забудьків, що року, як «воскрес» засьпівають, а се стане мені за найкрасший мраморний памятник.

Щаслива будь! Не побивай ся, — я умираю щасливий, — не плач! За хвилию...

Твій до послїдної хвилини Тебе щиро кохаючий.

(Рано).

Вже пора. Ох, як жаль мені братів, сестер... Бідні, бідні! Де їх надїї? Хто їм в поміч стане? О, я невдячний!

Пора... Всі пішли до церкви, — тихо. Вже, вже —

Чую, чую дзвонів звуки...

Хвиля — дві... задавлять муки.

Темно, страшно, буря вие,

Свище, стогне, — серце ние;

Страшно, холод, дрож знімає...

Бачу хоругви... Тепер сьпівають: Христос воскрес... Час мені в дорогу, — працюй сьвіте, — працюйте всі мої кохані, — працюй Ти —
В Цішанові дня 5. мая 1899.

Петро Карманський.

За певну і добру льокацію поручаємо

4 1/2% листи гіпотечні

4% листи гіпотечні коронови

5% листи гіпотечні преміовані

4% листи товариства кредитового земского

4 1/2% листи Банку краєвого

5% облїгації Банку краєвого

4% позичку краєву

4% облїгації пропїнаційні

і всілякі ренти державні

Тї папери продаємо і купуємо по найточнішим курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4 1/2% на рік.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицького еміґраційного руху в 4. актах.

Цїна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедія в 3. актах з сільского життя.

Цїна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична траґедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Цїна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міського побуту.

Цїна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедія в I. актї опрацьована після німецького.

Цїна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерийних пригод.

Цїна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропїгійській книгарні.

Спеціалїст обуви непромакаючої власного винайденя!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДЛЯ

обуви мужескої, дамської і для дітїи

у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсим Вп. Публїку, що виробляє **СВУВЕ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайденя, в всякого рода шкір, як: **Обуве мужеске** і дамске, також **чоботи з хольявами тревалї, надмірно легкі і по цінах дуже приступних.** — Також приймає до відновленя і направи **Кальоші і Плащі кавчукові, всякі гумовї приряди** як також **зельованя обуви кавчуком.** — Всякі замїсцевї замовленя виконувє в можливо як найкоротшїм часї. — Дякуючи за дотеперїшні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глибоким поважанєм

139

Іван Яримович.

Спеціалїст до направи кальошів і плащів кавчукових.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кїл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зї складів висилає: **КАВУ** по 5 кїл. послїлках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кїл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Іншї товари по умірених цінах.

78—?

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі иншї находячі ся в обїгу 4 1/2% Асигнати касовї з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентованї почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.